

Setkání v Českém rozhlase Zlín 10. června 2021 a beseda na téma Svatý Hostýn s p. Olgou Kozlovou u příležitosti výročí 300 let od položení základního kamene chrámu, jak ho známe dnes

Co cítíte, když vstoupíte do baziliky na Svatém Hostýně?

Prostor této baziliky sám o sobě povznese našeho ducha, probudí a obohatí naše city. Být blízko té, která je „Vítěznou ochranou Moravy“ (jak můžeme číst pod chrámovou kopulí) je něčím nepopsatelným. Je to místo posvátné, promodlené našimi předky, kde si vyprošovali různé milosti, uzdravení a nacházeli pokoj či novou sílu do všedních, mnohdy těžkých dnů. Ze zkušenosti víme, že kdo se s vírou obrátí k Panně Marii není zklamán. Zakusí její pomoc i ochranu.

Z historie vzniku baziliky

Celý vrchol Hostýna je lemován mohutnými valy. Hostýn byl osídlen již v době bronzové (1200 před Kristem), starší době železné (1000-600) a asi před 200 let př. Kr. zde bylo keltské oppidum. Hostýn jako dominanta viditelná z širokého okolí byl strategickým bodem, který střežil trasu dálkového obchodu procházejícího Moravskou branou. Historikové se domnívají, že Hostýn navštívili při svých misijních cestách Cyril a Metoděj a mohli zde postavit nějaký křesťanský symbol, třeba kříž. 4. neděli po Velikonocích, v památný den záchranu Moravanů před Tatary sem putovali poutníci vzdát díky Panně Marii za záchranu. Postavili zde malou dřevěnou kapličku, kterou později opravili či zvětšili horníci, kteří tady v 1. polovině 16. stol. těžili železnou rudu. Začátkem 17. stol. už máme první písemné zprávy o starém chrámu na Hostýně zasvěceném Panně Marii. Vlivem luteránských pánů na Bystřici stará kaple chátrala. Panství bystřické koupili Lobkovicovi, kteří obnovili poutě na Hostýn. Když v roce 1650 přišli do Bystřice Rottalové zvýšený počet poutníků vyžadoval opětovné rozšíření kostelíka a později Rottal přistavil ještě dvě kaple, které také nestačily pro velké množství poutníků. Protože první držitel Hostýna Jan Rottal zemřel bez potomků, připadlo jeho panství synovi jeho bratra. Ten se před Bohem zavázal postavit na Hostýně velkolepý pomník slávy Boží a Panny Marie. Když se mu podařilo nahromadit potřebné peníze na tuto stavbu, nečekaně zemřel. Jeho slib mohl splnit až jeho syn František Antonín.

Co považujete na bazilice za unikátní?

Stavba této baziliky byla svěřena nadanému staviteli a sochaři z Holešova Tomáši Šturmovi. Plány pravděpodobně vypracoval inženýr a architekt italského původu Josef Ignác Cyrani z Bolleshausu, jemuž se připisují i mnohá významná barokní díla na Moravě. Bazilika je centrálně orientovaná stavba oválného půdorysu v pozdně barokním slohu s mohutnými základy zapuštěnými ve skále, na nichž do výšky 1 m stojí kamenné kvádry vzájemně propojené železnými skobami. Obvodové zdivo je smíšené tloušťky až 5 m. Pevná valená klenba svědčí o své solidnosti, neboť později po zrušení chrámu 50 let odolávala odkrytá drsným povětrnostním podmínkám a zachovala se ve velmi solidním stavu. Zajímavé jsou

jistě i nástěnné malby. Původní stěny byly bílé, ale po obnově chrámu roku 1845 a příchodu prvních jezuitů 1887 byl povolán malíř Jan Zapletal z Prahy, rodák z Kroměříže aby podle návrhu P. Cibulky přiblížil poutníkům co možná nejméně historií a osudy tohoto poutního místa. I když se malba setkala s kritikou odborníků, že malby nemají velkou uměleckou hodnotu, přesto se stala dnes již historickým dokumentem své doby, plným zvláštního kouzla a hluboké víry.

Hostýnské zvony

V původním chrámu byly ve věžích 4 zvony. Při velké bouři r. 1769 vypukl od blesku obrovský požár, který zachvátil věže i střechu. 3 zvony úplně roztavil, čtvrtý se neporušený zřítit dolů. Během 2 let bylo vše opraveno a zvony doplněny. V roce 1942 byly zvony zrekvírovány a zůstaly pouze dva malé. K chystanému 100 letému výročí korunovace bylo konstatováno, že stav zvonů neodpovídá významu tohoto poutního místa. Člen Matice svatohostýnské, pan Psík z Kojetína, navrhl uspořádat sbírku na nové zvony. Byla oslovena zvonařská firma Perner a v německém Pasově bylo odlito 7 zvonů. Největší z nich Panna Maria Nanebevzatá váží 2000 kg, nejmenší A. C. Stojan 170 kg. Veškeré náklady přesáhly 8 mil. Kč. Nové zvony jsou slyšet do dalekého okolí.

Hostýn, nejnavštěvovanější poutní místo, proč je tak pro poutníky magnetické? Hostýn je jakýmsi středem, kde se regiony Slovácko – Haná – Valašsko dotýkají. Je to zdaleka viditelný orientační bod nezaměnitelného tvaru. Poutníci zde nacházejí klid k zamyšlení, rozjímání a modlitbě. Turisté se v těchto místech mohou setkat s něčím, co je posune k víře. Ať je to sama nádherná příroda hostýnských vrchů, nebo úžasná Jurkovičova a Köhlerova křížová cesta, malebný horský hřbitov, výhledy na širokou oblast z hostýnské rozhledny, zajímavá moderní Cesta světla, prohlídka muzea a samozřejmě návštěva baziliky.

Chodíváte také na některou pouť?

Před týdnem jsem i s vnučkami absolvovala Božítělovou pouť z Bystřického kostela v průvodu s Nejsvětější Svátostí až na Hostýn. Chodívám na poutě Matice svatohostýnské, na hlavní pouť na svátek Nanebevzetí Panny Marie, na orelskou, dušičkovou, a někdy i na silvestrovskou.

Svatý Hostýn je unikátní sítí poutních stezek, které tam vedou

Putování na významná poutní místa bylo v minulosti pro křesťany velmi důležité. Ale i v dnešní uspěchané době může mít pěší pouť pro fyzickou kondici i duchovní rozvoj velký význam. To si uvědomili členové výboru Matice spolu s předsedou matice velehradské P. Janem Peňázem a dr. Jiřím Tronečkem připravili zajímavý projekt – obnovení poutní cesty ze Svatého Hostýna na Velehrad. Celá trasa s naučnými stezkami měří 50 km a je vybavena informačními panely. Tato první stezka byla otevřena v r. 2008. Pouť nazvaná Moravská Compostela se uskutečnila v r. 2011 a vedla ze Svatého Kopečka u Olomouce na Svatý Hostýn a dále na Velehrad. V r. 2012 se sešli zástupci moravských MATIC s klubem českých turistů a odborem kultury v krajském úřadě ve Zlíně k jednání o rozvoji pěšího poutnictví. V roce 2019 se konala už 6. pouť moravských matic.

Jakou má historii svatá voda?

V r. 1241 mohutné tatarské vojsko, které plenilo okolní země a podrobili si Asii, Persii, Čínu a pokračovali na západ do Ruska, které porazili, postupovali dále a z Polska vtrhli na naše území. Lidé před nimi v hrůze utíkali do hustých lesů a hor, aby se zachránili. Takovým útočištěm se stal Hostýn s mohutnými valy pravěkého osídlení. Lidé, kteří tu vzdorovali Tatarům po několik měsíců, prosili Pannu Marii o pomoc a vodu, které se jim nedostávalo. Na její přímluvu vytryskl pod temenem hory pramen, přihnala se velká bouře, která smetla tábor Tatarů, blesky zapálili jejich stany a ti v hrůze před ohněm prchali k Olomouci. Od této doby je tento pramen považován za zázračný. Existují potvrzené doklady o mnohých uzdravení touto vodou. Ve starých zápisných a úředních hostýnských knihách se zaznamenávaly vyslyšené prosby k Panně Marii a různá mimořádná uzdravení.

Bazilika má výročí 300 let od položení základního kamene, co byste jí přála?

Přála bych si, aby si Hostýn zachoval i do budoucna svůj duchovní rozměr, aby Panna Maria vzala pod svůj ochranný plášť všechny naše rodiny. Aby se neopakovaly pokusy z minulosti přetvořit Hostýn v turistické centrum a výletišť a vše, co je s tím spojené. Kéž nás Panna Maria chrání ode všeho zlého, od ztráty víry a od prázdného života bez Boha.